

3. Толстых А.В. Гуманитаризация образования и актуальные проблемы эстетического воспитания / А.В. Толстых // Педагогика. – 1996. – №4. – С. 14–17.

4. Филонова Ю.А. И.Ф. Анненский об эстетическом воспитании / Филонова Ю. А. // Педагогика. – 2001. – № 9. – С. 12–16.

РЕЗЮМЕ

О. А. Мкртчян. Эстетическое воспитание в процессе формирования личности.

В статье рассмотрена проблема художественно-эстетического развития современной молодежи, которое происходит в процессе диалогического взаимодействия личности с произведениями искусства и направлено на накопление индивидуального художественно-эстетического опыта, а также эстетической активности студентов в процессе обучения.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, искусство, художественно-педагогическое образование.

SUMMARY

O. Mkrтчian. Aesthetic education in the process of identity formation.

The article addresses to the problem of artistic and aesthetic development of the young people in the process of dialogic interaction between the individual works of art and is aimed at the accumulation of art and aesthetic experience, as well as aesthetic activity of students in the learning process.

Keywords: aesthetic education, art, arts, teacher education.

УДК 371.315.6:7.01

І. В. Могілей, І. М. Власенко

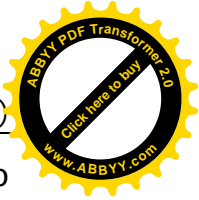
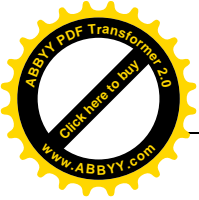
Криворізький державний педагогічний університет

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗМІСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

У статті висвітлено педагогічні технології сучасної мистецької освіти. Запропоновано науково-методичний підхід до проведення педагогічної практики з художньої культури в загальноосвітній школі з позицій технологій дидактики мистецтва. Розкрито основні методи цілеспрямованого педагогічного впливу на естетичний розвиток старшокласників.

Ключові слова: педагогічна технологія, педагогічна практика, урок художньої культури, методи художнього навчання.

Постановка проблеми. Одним із перспективних шляхів реформування вітчизняної мистецько-педагогічної освіти є впровадження сучасних педагогічних технологій, спрямованих на розвиток унікальних особистісних якостей майбутнього фахівця. Останнім часом пропонується багато напрямів оновлення, збагачення і розширення змісту освіти [1, 7–8]. Проте, як доводить практична діяльність, нововведення залишаються нереалізованими, якщо не змінюється педагогічна технологія. Упровадження новітніх технологій потребує цілеспрямованої підготовки вчителя, професійне зростання якого відбувається в органічному взаємозв'язку з особистісним розвитком: індивідуальні риси суттєво впливають на педагогічну діяльність, яка, у свою чергу, трансформує особистість.

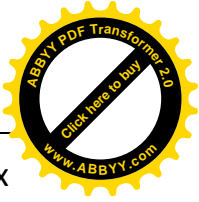
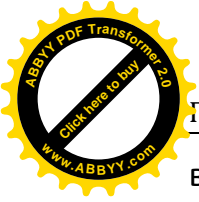
Усвідомлення необхідності гуманітаризації середньої освіти призвело до впровадження курсу «Художня культура» у програми загальноосвітніх навчальних закладів України. Потреба сучасної школи у кадрах, спроможних успішно розв'язувати проблеми, пов'язані з функціонуванням нового курсу, зумовлює активізацію роботи ВНЗ у плані підготовки майбутніх учителів художньої культури. Важливою ланкою у професійному становленні фахівця виступає педагогічна практика з художньої культури. На музично-педагогічному відділенні факультету мистецтв Криворізького державного педагогічного університету (КДПУ) протягом останніх п'яти років накопичено певний досвід організації та проведення педагогічної практики з художньої культури в загальноосвітній школі, що заслуговує теоретичного узагальнення й ознайомлення з ним викладачів інших навчальних закладів України [3].

Педагогічна практика дозволяє студенту не тільки апробувати набутий суб'єктний досвід саморегулювання в педагогічній взаємодії, але й реально оцінити правильність вибору професії, ступінь оволодіння фаховими компетентностями. У результаті проходження педагогічної практики у студентів має сформуватися образ сучасного педагога з високим рівнем майстерності. Для того щоб майбутній учитель художньої культури міг ухвалювати правильні й нестандартні рішення у професійних ситуаціях, необхідна чітка визначеність педагогічних технологій. Сьогодні існують суперечності між потребою оновлення змісту, форм і методів педагогічної практики у школі та відсутністю відповідного сучасного методичного забезпечення, нерозробленістю механізмів упровадження інноваційних художньо-педагогічних технологій у практику викладання художньої культури. Визначені суперечності становлять суть обраної нами проблеми.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз наукової літератури засвідчує відсутність єдиного підходу до класифікації і тлумачення педагогічних технологій. Так, Т. Назарова нараховує близько трьохсот трактувань цього терміна [4]. Під поняттям педагогічної технології розуміють як управління педагогічними процесами, так і способи організації діяльності учнів, різноманітні методи та прийоми досягнення вчителем навчальної мети. Категорію технології сучасні представники педагогічної науки розглядають у цілісному педагогічному (І. Дмитрик, М. Кларін, А. Нісімчук, О. Пехота, Г. Селевко), дидактичному (В. Безпалько, С. Гончаренко, С. Подмазін, О. Савченко), виховному (І. Бех, В. Рибалка, Н. Щуркова) аспектах.

Розкриваючи сутність педагогічної технології, О. Пометун і Л. Пироженко наголошують на тому, що «педагогічна технологія дає відповідь на запитання, як, яким чином (методами, прийомами, засобами) досягти поставленої педагогічної мети, устанавлюючи порядок використання різноманітних моделей навчання» [6, 22].

Незважаючи на великий обсяг наукових досліджень, присвячених проблемі сучасних педагогічних технологій, недостатнім залишається

висвітлення механізмів їх упровадження у практику викладання мистецьких дисциплін у загальноосвітній школі.

Мета статті – обґрунтувати педагогічні технології, доцільні для впровадження у зміст педагогічної практики з художньої культури в загальноосвітній школі, розкрити основні методи цілеспрямованого педагогічного впливу на естетичний розвиток старшокласників.

Виклад основного матеріалу. З виникненням необхідності наукового обґрунтування закономірностей пошуку оптимальної сукупності методів і засобів організації навчально-виховного процесу, цілеспрямованого впливу на особистість учня в педагогічну практику ввійшло поняття «технології» (з грец. «знання про майстерність»). Як наголошує Л. Масол, це поняття характеризує майстерність педагога, подібну до мистецької діяльності (від «технос» – «мистецтво», «майстерність», «логос» – «учення», «наука») [2, 69].

Аналіз наукових досліджень [4; 5; 9] дозволяє виділити основні складові педагогічної технології:

- планування цілей і завдань, прогнозування результатів педагогічної взаємодії;
- реалізація цілей через систему засобів, інструментальних дій та операцій у процесі організації педагогічної взаємодії;
- визначення набору моделей навчання, розроблених учителем на цій основі;
- оцінювання й коригування результатів педагогічної взаємодії.

Активізація розвитку мистецької освіти привела до виокремлення в контексті педагогічних технологій технології художнього навчання [2; 7; 8; 10]. На думку Т. Рейзенкінд, художнє навчання має базуватися на принципі поліфонічної (рівноправної) підпорядкованості елементів, які забезпечують цілісність комплексної інтегративної системи. Зміст такої системи полягає у доборі форм, методів, засобів художньо-естетичного навчання на основі принципу культуровідповідності [7, 369]. Технологія художнього навчання потребує від майбутнього вчителя мистецьких дисциплін оволодіння культурою образного мислення, навичками партнерської взаємодії з учнями, вміннями використання ефективних методів і прийомів художньо-естетичного виховання школярів у практичній педагогічній діяльності.

Сучасні художньо-педагогічні технології передбачають використання методів розширення культурного досвіду школярів та організації їх самостійної художньо-естетичної діяльності. Вони включають положення освітніх систем М. Монтесорі, В. Сухомлинського, Л. Толстого, Р. Штайнера, вальдорфської педагогіки, школи діалогу культур В. Біблера, С. Курганова, теорії розвивального навчання, навчання на основі культурних інтересів дітей І. Закатової, колективного творчого виховання І. Іванова, створення ситуації успіху А. Белкіна тощо.

Щоб бути результативною, педагогічна практика з художньої культури

має відповідати сучасному технологічному рівню освіти. Її введення у навчальний процес на випускному курсі факультету мистецтв КДПУ спрямоване на інтегративне вирішення виховних, дидактичних і розвивальних цілей, ефективне планування та управління педагогічним процесом у школі.

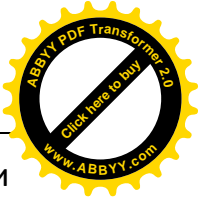
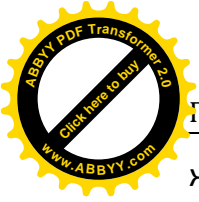
Згідно з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 8 квітня 1993 р., КДПУ розроблена концепція про проведення виробничих практик. У ній наголошується на триєдності технологічних ресурсів педагогічної практики. Зокрема практика з художньої культури поєднує ресурси: 1) людські (практикант, учителі-методисти, учні як суб'єкти навчання); 2) інтелектуальні (цінності й смислообрази мистецтва); 3) технічні (засоби і прийоми організації художньо-естетичної діяльності). Відповідно завданнями практиканта виступають взаємоузгодження всіх ресурсів та ефективність дії з ними. Це потребує сформованості мовленнєвої культури, навичок проведення уроків художньої культури різних типів, уміння використовувати технічні засоби навчання (зокрема мультимедійні) та наочність, володіння культурологічними та спеціальними мистецькими знаннями, опанування духовних цінностей світового і вітчизняного мистецтва.

Керівникам практики важливо чітко розрізняти педагогічні технології організації і технології змісту педагогічної практики. Технологія організації педагогічної практики включає: визначення мети і завдань уроку в межах програмної теми; добір дидактичних матеріалів (основних і додаткових); вибір провідної педагогічної технології з визначенням комплексу методів і прийомів, засобів організації навчальної діяльності учнів; узгодження розробленого практикантом плану-конспекту уроку з учителем художньої культури та методистами ВНЗ; здійснення моніторингу і корекції освітніх результатів.

Провідними технологіями у змісті педагогічної практики з художньої культури в загальноосвітній школі, що проводиться факультетом мистецтв КДПУ, є інтегративні, інтерактивні та проблемно-евристичні.

Інтегративні технології дозволяють переструктурувати традиційну будову та зміст уроку художньої культури на основі використання комплексу різних видів мистецтва, поєднати наукові й художні методи пізнання. Результатом застосування цієї технології практикантом має стати кількісне збільшення та якісне збагачення порівнянь, аналогій, стимулювання міжсенсорних асоціацій, розширення діапазону художньо-естетичних узагальнень школярів, їх емоційного досвіду.

Проектуючи урок художньої культури з використанням інтегративної технології, студент акцентує спорідненість різних видів мистецтва (образність та емоційність змісту, доцільність форми, її природо- або культуровідповідність тощо), визначає ключові поняття, що забезпечують цілісність художньої системи (ритм, простір, хронотоп та ін.), узагальнює визначене через характеристики

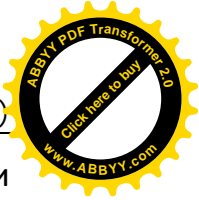
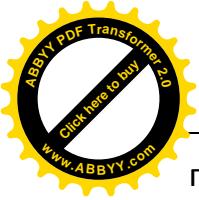
жанру і стилю. При цьому організація сприйняття навчального матеріалу учнями має активізувати асоціативне запам'ятовування художньої інформації. Дидактичний інструментарій здійснення інтегративної технології ґрунтується на методах і прийомах порівняння та аналогії за допомогою виявлення і стимулювання образних асоціацій.

Педагогічними умовами впровадження інтегративних технологій у зміст уроку художньої культури виступають: комплексне використання різних видів мистецтва; створення позитивної психологічної атмосфери спілкування з мистецтвом у взаємодії його видів; виявлення інтегративних зв'язків у навчальному змісті й передбачення ситуацій їх можливого виникнення під час уроку; спонукання учнів до вербалізації естетичних вражень від художніх творів, різних за видовими, стильовими, родовими та жанровими ознаками; активізація творчої діяльності школярів через розробку спеціальних завдань інтегративного типу (передача музики кольором, поетичним словом; вираження художнього образу в різних матеріалах; театралізація зразків образотворчого мистецтва тощо); включення до інтегративного ряду творів, споріднених за семантичними та стильовими характеристиками; раціональний розподіл елементів інтеграції в межах навчального часу; планування самостійної роботи учнів, спрямованої на розвиток уяви, образного та логічного мислення (написання міні-рецензії до прочитаного твору; створення стіннівки до знаменної мистецької дати, систематизація художніх творів за критеріями тощо).

Особливої уваги практиканта потребує розробка творчих завдань інтегративного типу. Наприклад, проводячи урок у 9 класі за темою «Візуальні мистецтва. Графіка», студент пропонує учням конкурс на створення кращого ескібра для бібліотеки класу або розробку ескізу афіші до переглянутої вистави. Вивчення архітектури може підсумовуватися виконанням аплікації певної споруди в техніці витинанки. До теми «Жанрова палітра музичного мистецтва» школярам доцільно виконати завдання на створення драматургічного плану власної оперної або балетної вистави на сюжет, наданий практикантом.

Проблемно-евристичні технології сприяють організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії на уроці. Визначальною властивістю педагогічної евристики є прийом «підведення» учнів до правильного рішення. Тому практиканту важливо усвідомити, що евристичний потенціал мають так звані «відкриті» запитання, без заданого напряму пошуку відповіді.

Грамотне застосування проблемно-евристичної технології на уроці дозволяє оптимізувати процес діалогічного спілкування між суб'єктами навчання та мистецькими явищами, допомогти старшокласнику особистісно самореалізуватися. Типовими помилками майбутніх учителів є нав'язування стереотипів художнього мислення, готових зразків аналізу творів, манери їх виконання, стандартів оцінних естетичних суджень. Така діяльність

практиканта суперечить основам проблемно-евристичної технології, оскільки провокує заниження самооцінки й невпевненість у власних здібностях школярів, байдуже, а іноді негативне ставлення молоді до феноменів художньої культури.

До основних завдань уроків художньо-естетичного циклу в загальноосвітній школі слід віднести розвиток сенсорно-перцептивної культури школярів. У цьому контексті важливим методом стає аналіз-інтерпретація художніх творів. Його змістом є пошук відтінку смислу художнього твору, співзвучний духовному світові школяра, його особистісному художньому й емоційному досвіду, сформованим цінностям. Механізм реалізації пошуку смислу ґрунтується на поєднанні об'єктивних властивостей твору на основі його аналізу із суб'єктивним досвідом учня, збагаченим особистісним баченням, що співвідноситься з інтерпретацією. У цьому процесі практикант має виступати партнером у тлумаченні змісту художніх творів старшокласниками.

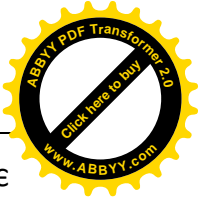
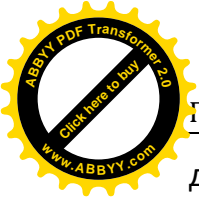
Вимоги до аналізу-інтерпретації на уроці художньої культури, викладені у працях Л. Масол [2], Л. Пешикової, О. Рудницької [8], О. Щолокової [10] та ін., спрямовують роботу практиканта над вербалізацією художніх вражень.

Пропонуємо орієнтовний алгоритм вербалізації художніх образів:

- словесне налаштування учнів на сприйняття художнього образу завдяки літературним або музично-літературним епіграфам, повідомленню цікавих і малознайомих школярам відомостей про твір та його автора;
- обговорення-полілог сприйнятого художнього феномену, що передбачає обмін думками і враженнями. Цей етап потребує від практиканта попереднього формулювання можливих аргументів дискусії, відгуків на заперечення тощо;
- постановка проблемних запитань відкритого типу для активізації процесу сприйняття художнього явища;
- словесна деталізація і конкретизація особливостей художніх образів;
- підбиття підсумків після повторного сприйняття.

Наприклад, під час проведення уроку в 11 класі за темою «Російський живопис. Пейзажі І. Левітана» налаштування учнів на сприйняття твору «Березень» відбувається завдяки фортепіанній музиці П. Чайковського. Практикант зазначає, що аналізований твір був названий одним із найпоетичніших російських пейзажів.

Учням пропонується викласти свої думки: Що поетичного вони бачать у пейзажі? Ключовим словом для узагальнення відповідей може бути «очікування». На картині вся природа, всі предмети пронизані чеканням. Це підкреслює фігурка тихого сільського коня, що є квінтесенцією пейзажу. Простір картини через свою локальність сприймається як затишний, зручний

для людини. Недомовленість образу підвищує поетичне зачарування, надає йому ніжності.

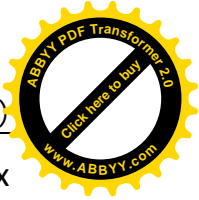
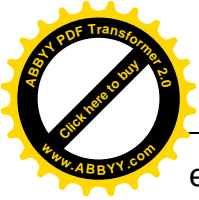
Одним з ефективних методів проблемного навчання на уроках художньої культури є евристична бесіда – словесний діалогічний метод, за якого вчитель організує активну пізнавальну діяльність учнів шляхом конструювання серії взаємопов'язаних запитань. Даючи відповіді, школярі під керівництвом учителя і студента-практиканта самостійно опановують механізм пошуку й обробки художньої інформації, що стимулює розвиток творчого мислення.

Усвідомленню єдності законів побудови художнього образу в різних видах мистецтва допомагає метод «руйнування», що ґрунтується на основі використання студентом виражальних засобів, несумісних з образною спрямованістю художнього твору. Наприклад, виконуючи п'єсу С. Прокоф'єва «Джульєтта-дівчинка», практикант уповільнює темп, зміцнює характер звучання, переносить основну тему в середній регістр; під час розгляду картини Т. Шевченка «Катерина» прибирається образ звабника-москаля, картина К. Айвазовського «Дев'ятий вал» подається без людських образів. Застосування методу «руйнування» також передбачає виявлення учнями логічних помилок, навмисно припущених практикантом. Наприклад, пропонуються завдання на зразок «Знайди зайве», «Віднови порядок», «Виправ помилку».

Інтерактивні технології навчання спрямовуються на створення комфортних умов навчання, за яких кожний учень відчуватиме свою успішність. Вони включають чітко спланований очікуваний результат навчання, конкретні інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання, розумові та навчальні умови й процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів. Інтерактивні педагогічні технології самою своєю структурою визначають кінцевий результат. Основними методами інтерактивних технологій виступають мозковий штурм, метод ПРЕС, дискусія, дебати, імітаційні ігри [6].

Застосування інтерактивних технологій на уроці потребує від практиканта володіння такими вміннями: уважно слухати висловлення учнів щодо явищ художньої культури, виявляючи доброзичливість і толерантність; переконувати, аргументувати власну естетичну позицію, керувати своїм емоційним станом; спонукати учнів до дискусії на теми мистецтва, підтримувати зворотний зв'язок зі школярами, ініціювати художнє сприйняття, доходити компромісу в естетичних оцінках; ініціювати роботу учнів у парах, малих групах, а також колективно.

Основою інтерактивних педагогічних технологій є організація спілкування. Ураховуючи своєрідність уроку художньої культури, спілкування ґрунтується на паритетному поєднанні вербальних і невербальних форм. Специфічною формою спілкування на уроці художньої культури

є спілкування з творами мистецтва, яке відбувається в системах «твір мистецтва – учень», «твір мистецтва – вчитель», «вчитель – твір мистецтва – учень». Як зазначає О. Рудницька, мистецтво у своїй сутності є спілкуванням, діалогічним за своєю природою [8, 56].

Спілкування з творами мистецтва виявляється в різних видах: діалог з митцем, діалог з образом твору, діалог культур (історичних, національних тощо), діалог особистісних смислів учнів класу та вчителя і школярів, внутрішній діалог. Діалогічний характер має і розуміння мистецтва [8, 57].

Серед інтерактивних методів високу ефективність має фасилітована дискусія, яка полягає в колективному обговоренні певної проблеми за допомогою спрямованих запитань і спеціальних прийомів ведучого-фасилітатора. Технологія спрямована на розвиток уміння учнів уважно спостерігати, розмірковувати про зміст художніх творів, що стає можливим завдяки багатозначності образів мистецтва, їх здатності інтригувати й пробуджувати різні думки. Запитання фасилітатора мають відкритий характер, передбачаючи низку можливих відповідей. Вони будуються так, щоб школярі могли відповідати, використовуючи здобуті знання, систематизувати й закріпити вже відоме.

Інтерактивні технології були адаптовані музично-педагогічним відділенням факультету мистецтв КДПУ до наявних форм навчально-виховного процесу загальноосвітніх шкіл міста. Так, за цією технологією на окремих уроках художньої культури обговорюються дві–три репродукції творів мистецтва за допомогою запитань практиканта-фасилітатора. Наприклад, задаються питання: Що ви бачите на цьому слайді? Який художній образ є головним? Який характер художнього образу? Якими засобами створено художній образ? Чи взаємодіє він з іншими художніми образами? Як?

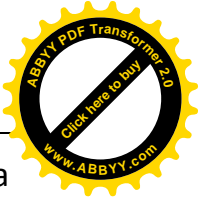
Наводимо орієнтовні переліки художніх творів для фасилітації на уроках художньої культури:

9 клас. Тема уроку «Візуальні мистецтва»: Парфенон; Будинок Верховної Ради України; Мікеланджело. П'єта; Рельєф колони імператора Траяна; А. Дюрер. Автопортрет; Зразок театральної афіші.

10 клас. Тема уроку «Архітектура і скульптура України XIX століття»: Ф. Боффо. Потьомкінські сходи в Одесі; В. Беретті. Будинок Київського національного університету; І. Мартос. Пам'ятник А.-Е. Ришельє в Одесі; В. Демут-Малиновський. Пам'ятник князю Володимиру в Києві; Г. Вітвер. Нептун.

11 клас. Тема уроку «Античні скульптори»: Мирон. Дискобол; Мирон. Афіна і Марсій; Фідій. Статуя Зевса; Пракситель. Афродіта; Агесандр. Лаокоон; Леохар. Аполлон Бельведерський.

Висновки. Підвищення гнучкості системи педагогічної практики у ВНЗ та коригування методологічних підходів до неї інтенсифікують процес підготовки професійних кадрів. Технологізація педагогічної практики є

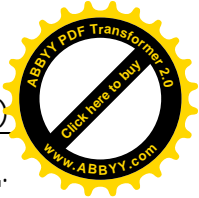
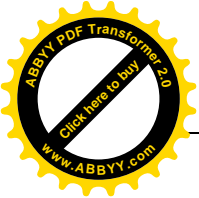
ефективним шляхом осучаснення форм і методів мистецької освіти. На сьогодні відсутній єдиний науковий підхід до виявлення сутності категорії технології. Аспектами наукового дослідження педагогічних технологій виступають системний, дидактичний, виховний. Основними педагогічними технологіями, доцільними для впровадження у процес організації та проведення педагогічної практики з художньої культури в загальноосвітній школі, є інтегративні, проблемно-евристичні та інтерактивні. Застосування інтегративних технологій сприяє формуванню вмінь практикантів активізувати міжсенсорні образні асоціації учнів у процесі сприйняття мистецьких явищ та художньо-творчої діяльності на уроках. Найбільш ефективними методами цього різновиду технологій є порівняння та аналогізування на основі образних асоціацій. Упровадження в урок художньої культури проблемно-евристичних технологій виховує творче ставлення майбутніх фахівців до викладання мистецьких дисциплін. Серед методів проблемно-евристичних технологій виокремлюємо аналіз-інтерпретацію художніх творів, евристичну бесіду, метод «руйнування» художнього образу. Вміння використовувати інтерактивні технології підвищує професійну компетентність практикантів, їх здатність до комунікативної діяльності з учнями та педагогічним колективом школи. Основними методами цього різновиду технологій виступають мозковий штурм, метод ПРЕС, дебати, імітаційні ігри, фасилітована дискусія.

Різноманітні технології художнього навчання в загальноосвітній школі потребують високої якості фахової підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін. Оволодіння педагогічними технологіями неможливе без фундаментальних знань предмета, високого рівня загальної культури, ґрунтовної дидактичної оснащеності, які актуалізуються і збагачуються у процесі проходження студентами педагогічної практики у СЗОШ.

Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо апробацію запропонованих художньо-педагогічних технологій під час розробки алгоритмів художньої інтерпретації конкретних творів мистецтва за програмою 9–11 класів загальноосвітньої школи для студентів-практикантів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кондрацька Л. Сучасні технології підготовки майбутніх учителів мистецтва / Л. Кондрацька // Мистецтво та освіта. – 2003. – № 2. – С. 7–11.
2. Методика навчання мистецтва у початковій школі : посіб. для вчителів / [Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Є. В. Белкіна та ін.] ; за ред. Л. М. Масол. – Х. : Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.
3. Могілей І. В. Педагогічна практика з художньої культури в загальноосвітній школі: теоретичний та прикладний аспекти : навч.-метод. посібник / І. В. Могілей, І. М. Власенко. – Кривий Ріг : КДПУ, 2008. – 144 с.
4. Назарова Т. С. Педагогические технологии: новый этап эволюции / Т. С. Назарова // Педагогика. – 1997. – № 6. – С. 23–27.
5. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. ; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А. С. К., 2002. – 256 с.

6. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. – К. : А. С. К., 2005. – 192 с.
7. Рейзенкінд Т. Й. Дидактичні основи професійної підготовки вчителя музики в педуніверситеті : [монографія] / Т. Й. Рейзенкінд. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2006. – 640 с.
8. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька : навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
9. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: учеб. пособ. / Г. К. Селевко. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.
10. Щолокова О. П. Методика викладання світової художньої культури: підручн. / О. П. Щолокова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. – 194 с.

РЕЗЮМЕ

И. В. Могилей, И. Н. Власенко. Современные технологии в содержании педагогической практики по художественной культуре в общеобразовательной школе.

В статье освещены педагогические технологии современного художественного образования. Предложен научно-методический подход к проведению педагогической практики по художественной культуре в общеобразовательной школе с позиций технологий дидактики искусства. Раскрыты основные методы целенаправленного педагогического воздействия на эстетическое развитие старшеклассников.

Ключевые слова: педагогическая технология, педагогическая практика, урок художественной культуры, методы художественного обучения.

SUMMARY

I. Mogiley, I. Vlasenko. Modern technologies in the contents of student teaching on art culture in a comprehensive school.

In the article pedagogical technologies of modern art education are covered. The scientific-methodical approach to carrying out of student teaching on art culture in a comprehensive school from positions of technology of art' didactics is offered. The basic methods of purposeful pedagogical influence on aesthetic development of senior pupils are described.

Key words: pedagogical technology, student teaching, a lesson of art culture, methods of art training.

УДК 781.62:[159.93+611.83]«71»

Anetta Pasternak
Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach(Polska)

RYTMIKA EMILA JAQUES-DALCROZE'A JAKO METODA KSZTAŁCENIA POLISENSORYCZNEGO

The author concentrates the attention on the problem of polisensory development based on Christov's and Gardner's conceptions, reveals the specific features of use of E. Jaques-Dalcroze eurhythmics in primary school as it is on this stage that polisensory education is especially important.

Key words: polisensory development, Dalcroze's eurhythmics, primary school.